

Les 55 – Werkwoorden 12 – Overzicht vervoegingen

Hebreeuwse werkwoorden worden vervoegd volgens specifieke patronen, die בְּנִיָּיִם {binyaniem}, 'gebouwen' of 'constructies' worden genoemd, en veelal tussen [haken] worden geplaatst. De benamingen van de binyaniem zijn afgeleid van de derde persoon enkelvoud verleden tijd (dat is de kortste vorm) van het oude 'demonstratiewerkwoord' פָּעַל, pa'al, dat *doen, maken, handelen* betekent.

Actieve vorm, פָּעַל [pa'al] of [qal], zie de lessen 11, 15, 19 en 23

Dit is de meest gebruikte vervoeging. De werkwoorden zijn al dan niet overgankelijk en de stam heeft nooit meer dan drie letters. Naast het tegenwoordig deelwoord, gebruikt als tegenwoordige tijd, kent de [pa'al] een passief deelwoord. Als voorbeeld het 'demonstratiewerkwoord' קָטַל {qátal}, doden.

Persoon	Tegenwoordige tijd (Tegenwoordig Deelwoord) Klanken a – e. Vervoegd als zelfstandig naamwoord.		Verleden tijd Voltooide handeling Klanken a – a, soms a – e of a – o		Toekomstige tijd Onvoltooide handeling. Klanken i – o; i – a bij ע ה ח א als 2e of 3e stamletter en onovergankelijk ww.		Persoon
Ik (m)	קָטַל	qotel	קָטַלְתִּי	qátaltie	אֶקְטֹל, אֶקְטֹלִי	èqtol	אֲנִי
Ik (v)	קָטַלְתְּ	qotelèt	קָטַלְתִּי	qátaltie	אֶקְטֹל, אֶקְטֹלִי	èqtol	אֲנִי
Jij (m)	קָטַל	qotel	קָטַלְתָּ	qátaltá	תִּקְטֹל, תִּקְטֹלִי	tiqtol	אַתָּה
Jij (v)	קָטַלְתְּ	qotelèt	קָטַלְתָּ	qátalt	תִּקְטְלִי	tiqt ^e lie	אַתְּ
Hij	קָטַל	qotel	קָטַל	qátal	יִקְטֹל, יִקְטֹלִי	yiqtol	הוּא
Zij	קָטַלְתְּ	qotelèt	קָטַלָּה	qátaláh	תִּקְטֹל, תִּקְטֹלִי	tiqtol	הִיא
Wij (m)	קָטַלְיָם	qotliem	קָטַלְנוּ	qátalnoe	נִקְטֹל, נִקְטֹלִי	niqtol	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	קָטַלְוֹת	qotlot	קָטַלְנוּ	qátalnoe	נִקְטֹל, נִקְטֹלִי	niqtol	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	קָטַלְיָם	qotliem	קָטַלְתֶּם	q ^e taltèm	תִּקְטְלוּ	tiqt ^e loe	אַתֶּם
Jullie (v)	קָטַלְוֹת	qotlot	קָטַלְתֶּן	q ^e taltèn	תִּקְטַלְנָה *	tiqt ^o lnáh	אַתֶּן
Zij (m)	קָטַלְיָם	qotliem	קָטַלוּ	qátloe	יִקְטְלוּ	yiqt ^e loe	הֵם
Zij (v)	קָטַלְוֹת	qotlot	קָטַלוּ	qátloe	תִּקְטַלְנָה *	tiqt ^o lnáh	הֵן

Passief deelwoord (gedood zijn): קָטוּל qatoel, קָטוּלָה q^etoelah, קָטוּלִים q^etoeliem, קָטוּלוֹת q^etoelot

Gebiedende wijs: m: קָטַל q^etol, v: קָטַלִּי qitlie, meervoud: קָטַלוּ qitloe. Infinitief: לִקְטֹל liqtol 'te doden'.

* In modern Hebreeuws worden geen aparte vormen gebruikt voor tweede en derde persoon vrouwelijk meervoud, maar gebruikt men het mannelijk meervoud.

Passieve of lijdende vorm, נִפְעַל [nif'al], zie les 31

Deze binyan is de *passieve* of *lijdende* dan wel *wederkerige vorm* van een werkwoord, de tegenhanger van de *actieve vorm* [pa'al]. Hij is altijd onovergankelijk.

De kenmerkende klanken in de tegenwoordige tijd en de verleden tijd zijn ni-a, voor een keelletter (ע ה ח א) nè-a. Een eventuele dagesh (punt) in de eerste stamletter vervalt.

Het 'demonstratiewerkwoord' קָטַל ziet er dan zo uit: נִקְטַל {niqtal}, en heeft de betekenis 'gedood worden'

	Tegenwoordige tijd Deze wordt vervoegd zoals een zelfstandig naamwoord en heeft dus vier vormen.		Verleden tijd Af te leiden van de verle- den tijd van de actieve vorm [pa'al], door er ך (ni) voor te plaatsen en de klank aan te passen.		Toekomstige tijd Dezelfde letters als de toekomstige tijd van de actieve vorm [pa'al], maar met andere klinkers. De eerste letter van de stam krijgt altijd een lange a. Soms is de eerste klinker een e ()		
Ik (m)	נִקְטַל	niqtál	נִקְטַלְתִּי	niqtaltie	אֶקְטַל	èqqátel	אֲנִי
Ik (v)	נִקְטַלְתְּ	niqtèlèt	נִקְטַלְתִּי	niqtaltie	אֶקְטַל	èqqátel	אֲנִי
Jij (m)	נִקְטַל	niqtál	נִקְטַלְתָּ	niqtaltá	תִּקְטַל	tiqqátel	אַתָּה
Jij (v)	נִקְטַלְתְּ	niqtèlèt	נִקְטַלְתָּ	niqtalt	תִּקְטְלִי	tiqqátlie	אַתְּ
Hij	נִקְטַל	niqtál	נִקְטַל	niqtal	יִקְטַל	yiqqátel	הוּא
Zij	נִקְטַלְתְּ	niqtèlèt	נִקְטַלָּה	niqt ^e láh	תִּקְטַל	tiqqátel	הִיא
Wij (m)	נִקְטַלְיָם	niqtáliem	נִקְטַלְנוּ	niqtalnoe	נִקְטַל	niqqátel	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	נִקְטַלְוֹת	niqtálot	נִקְטַלְנוּ	niqtalnoe	נִקְטַל	niqqátel	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	נִקְטַלְיָם	niqtáliem	נִקְטַלְתֶּם	niqtaltèm	תִּקְטְלוּ	tiqqátloe	אַתֶּם
Jullie (v)	נִקְטַלְוֹת	niqtálot	נִקְטַלְתֶּן	niqtaltèn	תִּקְטַלְנָה *	tiqqátal ^o náh	אַתֶּן
Zij (m)	נִקְטַלְיָם	niqtáliem	נִקְטַלוּ	niqt ^e loe	יִקְטְלוּ	yiqqátloe	הֵם
Zij (v)	נִקְטַלְוֹת	niqtálot	נִקְטַלוּ	niqt ^e loe	תִּקְטַלְנָה *	tiqqátal ^o náh	הֵן

Gebiedende wijs: m: הִקְטַלְתִּי hiqqátel, v: הִקְטַלְתִּי hiqqátli, mv: הִקְטַלוּ hiqqátloe. Infinitief: לְהִקְטַל l^ehiqqátel

* Deze vrouwelijke vormen zijn in onbruik geraakt, men gebruikt de mannelijke vormen.

Intensieve vorm, פִּעֵל [pi'el], zie les 35

Deze binyan is de *intensieve*, *herhaalde*, *versterkende* of *veroorzakende* vorm van het werkwoord. Denk aan de Nederlandse werkwoorden stoten en stotteren. Kenmerken zijn:

- een dagesh (verharding/verdubbeling) van de middelste stamletter,
- de standaardklanken zijn i – e, bij enkele werkwoorden i – è,
- de voor- en achtervoegsels zijn het zelfde als bij de binyan [pa'al],
- het tegenwoordig deelwoord (de tegenwoordige tijd dus) krijgt het voorvoegsel ׀.

Ons 'demonstratiewerkwoord' קָטַל {qátal} 'doden' wordt dan קָטַל {qittel}, en krijgt de betekenis 'uitmoorden'.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd **	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִקְטֵל m ^e qattel	קָטַלְתִּי qittaltie	אֶקְטֵל ^a qattel	אֲנִי
Ik (v)	מִקְטַלְתְּ m ^e qattèlèt	קָטַלְתִּי qittaltie	אֶקְטֵל ^a qattel	אֲנִי
Jij (m)	מִקְטֵל m ^e qattel	קָטַלְתָּ qittaltá	תִּקְטֵל t ^e qattel	אַתָּה
Jij (v)	מִקְטַלְתְּ m ^e qattèlèt	קָטַלְתָּ qittalt	תִּקְטְלִי t ^e qatlie	אַתְּ
Hij	מִקְטֵל m ^e qattel	קָטַל qittel	יִקְטֵל y ^e qattel	הוּא
Zij	מִקְטַלְתָּ m ^e qattèlèt	קָטַלָּה qitláh	תִּקְטֵל t ^e qattel	הִיא
Wij (m)	מִקְטַלְמֵם m ^e qatliem	קָטַלְנוּ qittalnoe	נִקְטֵל n ^e qattel	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מִקְטַלְוֹת m ^e qatlot	קָטַלְנוּ qittalnoe	נִקְטֵל n ^e qattel	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מִקְטַלֵּימֵם m ^e qtaliem	קָטַלְתֶּם qittaltèm	תִּקְטְלוּ t ^e qatloe	אַתֶּם
Jullie (v)	מִקְטַלְוֹת m ^e qatlot	קָטַלְתֶּן qittaltèn	תִּקְטְלוּנָה * t ^e qattalnáh	אַתֶּן
Zij (m)	מִקְטַלֵּימֵם m ^e qtaliem	קָטַלוּ qittaloe	יִקְטְלוּ y ^e qatloe	הֵם
Zij (v)	מִקְטַלְוֹת m ^e qatlot	קָטַלוּ qittaloe	תִּקְטְלוּנָה * t ^e qattalnáh	הֵן

Gebiedende wijs: m: קָטַל qattel; v: קַטְלִי qatlie, mv: קַטְלוּ qatloe. Infinitief: לְקַטֵּל l^eqatel

* Deze vrouwelijke vormen zijn in onbruik geraakt, men gebruikt de mannelijke vormen.

** In modern Hebreeuws wordt een yod ingevoegd: קִיטַלְתִּי.

Lijdend-intensieve vorm פִּוְעַל [poe'al], zie les 39

Deze binyan is in alle opzichten de *lijdende* of *passieve* vorm van de binyan [pi'el]. Hij komt niet veel voor in het gewone spraakgebruik. De tegenwoordige tijd wordt nog wel gebruikt als gewoon bijvoeglijk naamwoord.

De hoofdklanken zijn oe-a; de middelste stamletter krijgt een dagesh (verhardende punt), in voorvoegsels staat altijd een shewa, en de tegenwoordige tijd (eigenlijk: tegenwoordig deelwoord) krijgt altijd het voorvoegsel ׀.

De [poe'al] kent geen gebiedende wijs, infinitief of gerund.

De poe'al van ons 'demonstratiewerkwoord' קָטַל {qátal} 'doden' ziet er zo uit: קֹוְעַטַל {qoettal}. Als lijdende vorm van de intensieve vorm [pi'el] die 'uitmoorden' betekent, heeft hij de betekenis 'uitgemoord worden'.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִקְוְעַטַל m ^e qoetál	קֹוְעַטַלְתִּי qoettaltie	אֶקְוְעַטַל ^a qoettal	אֲנִי
Ik (v)	מִקְוְעַטַלְתְּ m ^e qoetèlèt	קֹוְעַטַלְתִּי qoettaltie	אֶקְוְעַטַל ^a qoettal	אֲנִי
Jij (m)	מִקְוְעַטַל m ^e qoetál	קֹוְעַטַלְתָּ qoettaltá	תִּקְוְעַטַל t ^e qoettal	אַתָּה
Jij (v)	מִקְוְעַטַלְתְּ m ^e qoetèlèt	קֹוְעַטַלְתָּ qoettalt	תִּקְוְעַטְלִי t ^e qoetlie	אַתְּ
Hij	מִקְוְעַטַל m ^e qoetál	קֹוְעַטַל qoettal	יִקְוְעַטַל y ^e qoettal	הוּא
Zij	מִקְוְעַטַלְתָּ m ^e qoetèlèt	קֹוְעַטַלָּה qoetláh	תִּקְוְעַטַל t ^e qoettal	הִיא
Wij (m)	מִקְוְעַטַלְמֵם m ^e qoetáliem	קֹוְעַטַלְנוּ qoettaln ^e oe	נִקְוְעַטַל n ^e qoettal	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מִקְוְעַטַלְוֹת m ^e qoetálot	קֹוְעַטַלְנוּ qoettaln ^e oe	נִקְוְעַטַל n ^e qoettal	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מִקְוְעַטַלֵּימֵם m ^e qoetáliem	קֹוְעַטַלְתֶּם qoettaltèm	תִּקְוְעַטְלוּ t ^e qoetloe	אַתֶּם
Jullie (v)	מִקְוְעַטַלְוֹת m ^e qoetálot	קֹוְעַטַלְתֶּן qoettaltèn	תִּקְוְעַטְלוּנָה * t ^e qoettalnáh	אַתֶּן
Zij (m)	מִקְוְעַטַלֵּימֵם m ^e qoetáliem	קֹוְעַטְלוּ qoetloe	יִקְוְעַטְלוּ y ^e qoetloe	הֵם
Zij (v)	מִקְוְעַטַלְוֹת m ^e qoetálot	קֹוְעַטְלוּ qoetloe	תִּקְוְעַטְלוּנָה * t ^e qoettalnáh	הֵן

Er bestaat geen infinitief.

*Deze vrouwelijke vormen zijn in onbruik geraakt, met gebruikt nu de mannelijke vormen.

Oorzakelijke vorm, הַפְעִיל [hif'il], zie les 43

Deze binyan geeft gewoonlijk aan, dat er iets wordt *veroorzaakt*. Andere betekenissen zijn: *verklaren* (schuldig, onschuldig), *iets naar buiten laten blijken*, *een handeling met een dubbel lijdend voorwerp*, zoals iemand een jas aantrekken.

Vergelijk het met de Nederlandse werkwoorden zuigen en zogen = doen zuigen.

Kenmerken zijn:

Tegenwoordige tijd:	Verleden tijd:	Toekomstige tijd:	Gebiedende wijs:
Voorvoegsel מַ {ma}	Voorvoegsel הַ {hi},	Normaal,	Voorvoegsel הַ {ha},
klanken a - i	klanken i – i of i – a	klanken a – e of a- i	klanken a – e of a – i
Vr. enkelvoud op הַ			

Ons 'demonstratiewerkwoord' קָטַל wordt nu הִקְטִיל hiqtiel, met de betekenis 'doen doden'.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִקְטִיל	הִקְטַלְתִּי	אֶקְטִיל	אֲנִי
Ik (v)	מִקְטִילָה	הִקְטַלְתִּי	אֶקְטִיל	אֲנִי
Jij (m)	מִקְטִיל	הִקְטַלְתָּ	תִּקְטִיל	אַתָּה
Jij (v)	מִקְטִילָה	הִקְטַלְתָּ	תִּקְטִילִי	אַתָּה
Hij	מִקְטִיל	הִקְטִיל	יִקְטִיל	הוּא
Zij	מִקְטִילָה	הִקְטִילָה	תִּקְטִיל	הִיא
Wij (m)	מִקְטִילִים	הִקְטַלְנוּ	נִקְטִיל	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מִקְטִילוֹת	הִקְטַלְנוּ	נִקְטִיל	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מִקְטִילִים	הִקְטַלְתֶּם	תִּקְטִילוּ	אַתֶּם
Jullie (v)	מִקְטִילוֹת	הִקְטַלְתֶּן	תִּקְטִילוּ *	אַתֶּן
Zij (m)	מִקְטִילִים	הִקְטִילוּ	יִקְטִילוּ	הֵם
Zij (v)	מִקְטִילוֹת	הִקְטִילוּ	יִקְטִילוּ *	הֵן

** Gebiedende wijs: m: הִקְטֵל haqtel, v: הִקְטִילִי haqtīlie, meervoud: הִקְטִילוּ haqtīloe

Infinitief: לְהִקְטִיל l^ehaqtel

* In plaats van een verouderde langere vrouwelijke vorm wordt nu de mannelijke vorm gebruikt.

** De eerste radicaal, een ה, assimileert met de voorvoegsels en verschijnt weer bij de gebiedende wijs.

Oorzakelijk lijdende vorm הוּפְעַל [hoef'al], zie les 47

Deze binyan (הוּפְעַל of הַפְעַל) is de lijdende vorm van de oorzakelijke binyan [hif'il]. Je kunt hem vergelijken met de binyan [poe'al], die de lijdende vorm is van de intensieve binyan [pi'el]. Deze binyan wordt in de gewone spreektaal zelden gebruikt, behalve in enkele tegenwoordige deelwoorden, die als bijvoeglijk naamwoord worden gebruikt.

De binyan huf'al kent geen gerund (van het werkwoord afgeleid zelfstandig naamwoord), gebiedende wijs of infinitief.

Kenmerken: doffe klanken, oe-a. De oe-klank is in oudere tekst weergegeven als הוּ, in modern Hebreeuws voluit geschreven als הוּ. In de tegenwoordige tijd krijgt het werkwoord het voorvoegsel מַ, in de verleden tijd het voorvoegsel הַ.

Als voorbeeld het werkwoord הוּזְמַן {hoezman}, uitgenodigd worden.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מוּזְמַן	הוּזְמַנְתִּי	אוּזְמַן	אֲנִי
Ik (v)	מוּזְמַנָּת	הוּזְמַנְתִּי	אוּזְמַן	אֲנִי
Jij (m)	מוּזְמַן	הוּזְמַנְתָּ	תוּזְמַן	אַתָּה
Jij (v)	מוּזְמַנָּת	הוּזְמַנְתָּ	תוּזְמַנִּי	אַתָּה
Hij	מוּזְמַן	הוּזְמַן	יוּזְמַן	הוּא
Zij	מוּזְמַנָּת	הוּזְמַנָּה	תוּזְמַן	הִיא
Wij (m)	מוּזְמַנִּים	הוּזְמַנוּ	נוּזְמַן	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מוּזְמַנוֹת	הוּזְמַנוּ	נוּזְמַן	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מוּזְמַנִּים	הוּזְמַנְתֶּם	תוּזְמַנוּ	אַתֶּם
Jullie (v)	מוּזְמַנוֹת	הוּזְמַנְתֶּן	תוּזְמַנוּ *	אַתֶּן
Zij (m)	מוּזְמַנִּים	הוּזְמַנוּ	יוּזְמַנוּ	הֵם
Zij (v)	מוּזְמַנוֹת	הוּזְמַנוּ	יוּזְמַנוּ *	הֵן

* De mannelijke vorm wordt gebruikt in plaats van de verouderde vrouwelijke vorm.

Bij dit werkwoord assimileert de eerste radicaal ה met voorzetsels en verdwijnt.

Reflexieve vorm התפעל [hitpa'el], zie les 51

Deze binyan kan een paar betekenissen hebben:

- Een reflexieve vorm van de [pi'el], soms van de [pa'al]: הִתְרַחַץ {hitrachets} Zich wassen;
- Een wederkerige handeling: הִתְכַּתֵּב {hitkattev}, elkaar schrijven, corresponderen;
- Iets voor jezelf (laten) doen: הִסְתַּפֵּר {histaper}, het haar laten knippen.

Wanneer de eerste radicaal van het werkwoord een sisklank is (ש, צ, ס), wisselt deze van plaats met de ת van het voorvoegsel. Zo verandert הִסְתַּפֵּר {hitsaper} in הִסְתַּפֵּר {histaper}. Na een צ vervangt tevens een harde ו de zachtere ת-klank.

De kenmerken van deze vervoegingswijze zijn:

- ga uit van de [pi'el] vervoeging van het werkwoord (zie les 23),
- in de tegenwoordige tijd het voorvoegsel מִּ vervangen door מִתְ,
- in de verleden tijd het voorvoegsel הִתְ plaatsen; de i-klank wordt een a-klank,
- in de toekomstige tijd תִּ invoegen na de al voorgevoegde letters, enkele klanken aanpassen.
- de ת van het voorvoegsel verdwijnt (assimileert) voor een ט, ד, ט, ת.
- een dagesh (verharding/verdubbeling) in de middelste stamletter, indien mogelijk.

Ons 'demonstratiewerkwoord' קָטַל {qátal} 'doden' wordt dan הִתְקַטַּל {hitqattel}, en krijgt de betekenis 'elkaar doden'.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	מִתְקַטַּל mitqattel	הִתְקַטַּלְתִּי hitqattaltie	אֶתְקַטַּל etqattel	אֲנִי
Ik (v)	מִתְקַטַּלְתְּ mitqattelèt	הִתְקַטַּלְתִּי hitqattaltie	אֶתְקַטַּל etqattel	אֲנִי
Jij (m)	מִתְקַטַּל mitqattel	הִתְקַטַּלְתָּ hitqattaltá	תִּתְקַטַּל titqattel	אַתָּה
Jij (v)	מִתְקַטַּלְתְּ mitqattelèt	הִתְקַטַּלְתְּ hitqattalt	תִּתְקַטַּלִּי titqatlie	אַתְּ
Hij	מִתְקַטַּל mitqattel	הִתְקַטַּל hitqattel	יִתְקַטַּל yitqattel	הוּא
Zij	מִתְקַטַּלְתְּ mitqattelèt	הִתְקַטַּלְהָ hitqatláh	תִּתְקַטַּל titqattel	הִיא
Wij (m)	מִתְקַטַּלִּים mitqatliem	הִתְקַטַּלְנוּ hitqattalnoe	נִתְקַטַּל nitqattel	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	מִתְקַטַּלוֹת mitqatlot	הִתְקַטַּלְנוּ hitqattalnoe	נִתְקַטַּל nitqattel	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	מִתְקַטַּלִּים mitqatliem	הִתְקַטַּלְתֶּם hitqattaltèm	תִּתְקַטַּלוּ titqatloe	אַתֶּם
Jullie (v)	מִתְקַטַּלוֹת mitqatlot	הִתְקַטַּלְתֶּן hitqattaltèn	תִּתְקַטַּלוּ * titqatloe	אַתֶּן
Zij (m)	מִתְקַטַּלִּים mitqatliem	הִתְקַטַּלוּ hitqatloe	יִתְקַטַּלוּ yitkatloe	הֵם
Zij (v)	מִתְקַטַּלוֹת mitqatlot	הִתְקַטַּלוּ hitqatloe	יִתְקַטַּלוּ * yitkatloe	הֵן

Gebiedende wijs: m: הִתְקַטַּל hitqattel; v: הִתְקַטַּלִּי hitqatlie, mv: הִתְקַטַּלוּ * hitqatloe

Infinitief: לְהִתְקַטַּל lehitqattel

* De mannelijke vorm wordt gebruikt in plaats van de verouderde vrouwelijke vorm.

Hebben we nu alle zeven binyaniem behandeld? In hoofdlijnen wel. Maar voor de liefhebbers bestaan er nog vele tabellen met varianten voor allerlei afwijkende werkwoorden, en nog enkele zeldzame binyaniem: po'el, hitpo'el, pil'el, enzovoorts. Die bespaar ik mezelf en u. Het is tenslotte een *introductie* cursus.

Bronnen: zie bij de vermelde lessen.

Zie ook: Videolessen van dr. Piet van Midden, https://webapp.fkt.uvt.nl/bho/plugin_wiki/page/hebreuws, les 17 Het sterke werkwoord 01, 18 Het sterke werkwoord 02, 19 Het sterke werkwoord 03, 20 Het sterke werkwoord 04